

PLANOSIBIRSKI KLINČEK

ZGODOVINA SLOVENSKEGA PROSTORA: OD NASELITVE SLOVANOV DO LETA 1848

NAŠI LUBI SLOVENC!

Sklopi vprašanj iz zgodovine današnjega slovenskega prostora so dodatek poglavju planosibirskega klinčka, kjer govorimo o zgodovini.

Začeli bomo pri selitvah plemen in v enem šusu pičili do leta 1848. Ne nujno kronološko. Sori. Izpustimo kar precej zadev. Poskusimo izluščiti najbolj bistvene (za naš narativ o sebstvu).

Tu najdeš 61 vprašanj.

Najprej imaš vprašanja, na zadnji strani najdeš odgovore. Samo en pravilen pri vsakem.

Skrbno pripravljeno by our seafood chef Elin. Save them turtles.

Tvoj,
Gajst.
2024

od selitev do leta 1848.

1. Uskoki so:

- a) Bliskoviti Turški vpadi v takratne Habsbuške dežele tekom 14. stoletja;
- b) Kmečki upori otomanskim vpadom v takratne Habsburške dežele v 15. stoletju;
- c) Naseljene begunske skupnosti, ki so Habsburške dežele na področju Žužemberka, podravja in današnje jugovzhodne Slovenije v 15. stoletju branile pred otomanskimi vpadi in v zameno za to dobili svobodo in zemljo;
- d) Naseljene begunske skupnosti, ki so Habsburške dežele na področju severne štajerske in bohemije v času Ferdinanda I. v zameno za svobodo in zemljo branile pred turškimi vpadi.

2. Prvi knjigi, ki jih je Primož Trubar zapisal v slogu takratnega jezika današnjega slovenskega prostora sta:

- a) Abecednik in Katekizem, iz leta 1595;
- b) Abecednik in Katekizem, iz leta 1550;
- c) Abecednik in Katekizem, iz leta 1555;
- d) Abecednik in Katekizem, iz leta 1564.

3. Primož Trubar je avtor:

- a) Cerkovne ordninge;
- b) Zimskih Uric;
- c) Prve Biblije v slovenskem jeziku;
- d) Otročje biblije.

4. Vodja prve znane slovanske državne tvorbe je:

- a) Kralj Samo, ki je vladal od leta 523-558
- b) Kralj Valuk, ki je vladal od leta 523-558
- c) Kralj Samo, ki je vladal od leta 623-658
- d) Kralj Valuk, ki je vladal od leta 623-658

5. Slovanska kneževina s sedežem v Kranju se je imenovala:

- a) Karantanija
- b) Karniola
- c) Karintija
- d) Karanintija

6. Knežji kamen, ki je nekoč stal v Krnskem gradu, je imel funkcijo:

- a) Verskih obredij, danes pa ga najdemo v Etnografskem muzeju v Ljubljani
- b) Ustoličevanja karantanskih knezov, danes pa ga najdemo v Etnografskem muzeju v Ljubljani
- c) Predaje poverilnih pisem, danes pa ga najdemo v Cerkvi Sv. Petra pavla v vasi Karnburg
- d) Ustoličevanja karantanskih knezov, danes pa stoji v dvorani deželne palače v Celovcu

7. V Slovanski prostor se je v 8. stoletju p.n.š prek misionarjev širilo krščanstvo. Kje je nastal prvi samostan v Karantaniji in v slovanskem svetu?

- a) Blizu Brezij na gorenjskem
- b) V Molzbichlu pri Špitalu na Dravi
- c) V Ratečah
- d) Na mestu, kjer danes stoji cerkev Gospe Svete

8. Celjski grofje, katerih simbolika krasi slovensko zastavo, so prvotno imenovani:

- a) Babenberžani
- b) Spanheimi
- c) Žovneški gospodje
- d) Otokarski gospodje

9. Na pogrebu katerega dediča rodbine celjskih grofov je nek vitez izrekel besede »danes grofje in nikdar več!«:

- a) Na pogrebu Hermana II.
- b) Na pogrebu Ulrika II.
- c) Na pogrebu Friderika II.
- d) Na pogrebu Hermana IV.

10. Ena najstarejših ohranjenih sinagog v Evropi, okoli katere se je v 13. stoletju razvila živahna Judovska četrt se nahaja v:

- a) Gorici
- b) Mariboru
- c) Dravogradu
- d) Ormožu

11. Prva znana rokopisna delavnica, bibliotekarstvo in skriptorij na območju dananšnje Slovenije se je tekom 12. stoletja nahajal v:

- a) Kartuziji Žice;
- b) Benediktinski opatiji v Gornjem Gradu;
- c) Cisterjanskem samostanu v Stični;
- d) Cerkvi marijinega obiskanja v Špitaliču.

12. Kaj je bilo geslo kmečkih uporov, ki so se na današnjem slovenskem prostoru vrstili od konca 15. stoletja do začetka 18. stoletja?

- a) »Stara pravda!«
- b) »Ne damo zemlje naše za potrebe vaše«
- c) »Le vkup uboga gmajna«
- d) »Le vkup uboga gmajna« in »stara pravda!«

13. Kateri izmed naštetih ne spada med kmečke upore?

- a) Tolminski kmečki upor;
- b) Hrvaško – Slovenski kmečki upor;
- c) Koroški kmečki upor;
- d) Kočevski kmečki upor.

14. Prva škofija na današnjem Slovenskem ozemlju je nastala v:

- a) Celju leta 1441;
- b) Ljubljani leta 1461;
- c) Mariboru leta 1451;
- d) Celju leta 1451

15. Pomemben akter pri širitvi protestantizma v današnji Slovenski prostor in mentor Primoža Trubarja je bil:

- a) Tržaški škof Peter Bonomo;
- b) Hieronim Megiser, avtor štirijezičnega slovarja;
- c) Janž Mandelc, prvi tiskar v Ljubljani;
- d) Adam Bohorič, avtor dela Zimske urice.

16. V čem je pomen Cerkovne ordninge ?

- a) V navodilih protestantskih duhovnikov za vodenje maš v slovenskem jeziku;
- b) V širjenju protestantske ideje onkraj Slovenije;
- c) V urejanju vprašanja odnosov med Katolicizmom in Protestantstvom;
- d) V verskem in jezikoslovnem poučevanju v slovenščini in o slovenščini.

17. Prva tiskana knjiga v prekmurščini (prekmurskem dialektu) je:

- a) Toplinov prevod Bohoričevih zimskih uric;
- b) Temlinov prevod Lutrovega katekizma;
- c) Toplinov prevod Trubarjevega katekizma;
- d) Temlinov prevod Trubarjevega katekizma.

18. Za izobraževanje dijakov v Ljubljani od leta 1596 so bili odgovorni:

- a) Judje;
- b) Pripadniki jezuitskega reda;
- c) Protestanti;
- d) Pripadniki cerkve sv. Marije.

19. Janez Vajkard Valvasor si je z mnogimi prizadevanji, med katerimi je tudi njegov življenski opus Slava vojvodine kranjske, prislužil:

- a) Nobelovo nagrado;
- b) Članstvo v Angleški kraljevi družbi;
- c) Kopernikovo nagrado za znanstvene dosežke;
- d) Članstvo v Slovenski Akademiji Znanosti in Umetnosti.

20. Samostojna kneževina Karantanija je obstajala do:

- a) Okoli leta 650;
- b) Okoli leta 740;
- c) Okoli leta 540;
- d) Okoli leta 590.

21. Med vidnejšimi knezi karantanske kneževine so bili:

- a) Samo, Valuk, Timon, Vitjaz;
- b) Gorazd, Borut, Hotimir;
- c) Hvastja, Peter, Valuk, Samo;
- d) Ljudevit, Gorazd, Valuk.

22. Prihod slovanskih plemen na območje današnje Slovenije, Avstrije, Slovaške, Hrvaške in Madžarske je potekala:

- a) 3 in 4 stoletju;
- b) 5 stoletju;
- c) 5 in 6 stoletju;
- d) 4 in 5 stoletju.

23. Avtor Kransjske gramatike je:

- a) Blaž Kumerdej;
- b) Valentin Vodnik;
- c) Marko Pohlin;
- d) Anton Tomaž Linhart.

24. Z Jurijem Japljem je v slovenščino Biblijo prevajal:

- a) Anton Janša;
- b) Marko Pohlin;
- c) Blaž Kumerdej;
- d) Anton Tomaž Linhart.

25. Katere od naslednjih reform ni uvedla Marija Terezija, temveč Jožef II?

- a) S tolerančnim odlokom so dovoljene vse veroizpovedi;
- b) Terezjanski kataster obdavči zemljiška gospoda;
- c) Obvezno je šolanje od 6 do 12 leta;
- d) Splošna vojaška obveznost z možnostjo odkupa.

26. Katere od naslednjih reform ni uvedel Jožef II, temveč Marija Terezija?

- a) Nastanek prvih vojaških zemljevidov;
- b) Ukinitev fevdalnih sodišč;
- c) Podelitev osebne svobode kmetu;
- d) Ustanovitev višjih državnih, deželnih in okrožnih sodišč.

27. Kdo je odgovoren za razglasitev svobodnih pristanišč Reke in Trsta ter svobodne plovbe po Jadranu?

- a) Marija Terezija;
- b) Jožef II;
- c) Metternich;
- d) Karel VI.

28. V čem je pomen Antona Janše?

- a) Je eden najbolj znanih slovenskih jezikoslovcev na Dunaju;
- b) Najbolj znan slovenski čebelar, na dan njegovega rojstva (20. Maj) praznujemo svetovni dan čebel;
- c) Avtor razprave o rojenju čebel in popolnega nauka o čebelarstvu, na dan njegove smrti praznujemo svetovni dan čebel;
- d) Ustanovitelj čebelarške šole na Dunaju. Na dan ustanovitve praznujemo svetovni dan čebel (20. Maj).

29. Češki zgodovinar Miroslav Hroch je razvoj narodnih gibanj v Evropi razdelil na:

- a) Dve fazi: nacionalizem elit in faza množičnega sprejetja;
- b) Faze A, B, C, D: Faza A je faza kulturnikov in intelektualcev, faza D pa faza množičnega sprejetja;
- c) Faza A (nacionalizem elit), Faza B (faza agitacije), Faza C (faza veroizpovedi);
- d) Faza A (faza intelektualcev in kulture), Faza B (faza patriotov in političnih strank), faza C (faza množične adopcije nacionalne ideje).

30. Z besedo »Narodni Buditelji« imenujemo skupino ljudi:

- a) Ki so po letu 1848 prebudili slovensko narodno gibanje;
- b) Ko so pred letom 1848 prebudili slovensko narodno gibanje s svojim političnim aktivizmom;
- c) Ki so s svojim proučevanjem izvora slovenskega jezika ter geografske umestitve Slovenije utrli pot narodnemu gibanju;
- d) Ki so s svojo literarno, znanstveno in versko aktivnostjo povezali zgodovinske dežele Slovenije.

31. Kdo izmed navedenih ni bil vidni član Zoisovega kroga?

- a) Anton Tomaž Linhart;
- b) Jernej Kopitar;
- c) Valentin Vodnik;
- d) Marko Pohlin.

32. Avtor katerega izmed navedenih del je Anton Tomaž Linhart?

- a) Poskus zgodovine Kranjske in ostalih dežel južnih Slovanov Avstrije;
- b) Zgodovina vojvodine kranjske, območja trsta in goriške grofije;
- c) Zgodovina vojvodine Kranjske;
- d) Lublanske novice.

33. Prvo slovensko znanstveno slovnico je pripravil:

- a) Anton Tomaž Linhart
- b) Jurij Japelj
- c) Blaž Kumerdej
- d) Jernej Kopitar

34. Na območju današnje Slovenije se je v času narodnega preporoda govorilo:

- a) Predvsem slovenski jezik
- b) Predvsem latinski jezik
- c) Predvsem nemški jezik
- d) Predvsem windisch jezik

35. Valentin Vodnik ni bil avtor ali urednik:

- a) Zgodovina vojvodine Kranjske, območja Trsta in goriške grofije
- b) Ta veseli dan ali matiček se ženi
- c) Lublanskih novic
- d) Pesme za pokušino

36. Kaj ni bilo v programu krožka Žige Zoisa?

- a) Priprava slovnice in slovarja slovenskega jezika
- b) Izdajanje časnika in literature v slovenskem jeziku
- c) Priprava slovenske znanstvene zgodovine
- d) Priprava političnega programa za poenotenje slovenskih dežel

37. Kaj lahko štejemo za začetek slovenskega narodnega preporoda?

- a) Izid Abecednika in Katekizma
- b) Izid Slave vojvodine kranjske
- c) Izid Kranjske gramatike
- d) Izid prve slovenske znanstvene slovnice

38. Prvi jezikoslovec, ki je uporabil izraz »slovenski jezik« je bil:

- a) Jernej Kopitar
- b) Marko Pohlin
- c) Blaž Kumerdej
- d) Fran Metelko

39. Janez Nepomuk Primic in Valentin Vodnik sta:

- a) Skupaj uradovala mesečnik Lublanske novice;
- b) Prva javno opredelila Slovenijo kot posebno ozemeljsko celoto;
- c) Prva zapisala besedo slovinci;
- d) Prva zapisala besedi Slovenski jezik.

40. Katerega leta se je Napoleon ustavil v Ljubljani in zakaj?

- a) Leta 1819 je obiskal Ljubljanski kongres
- b) Leta 1797 zaradi vojne proti Avstrijskemu Cesarstvu
- c) Leta 1809 zaradi ustanovitve ilirskih provinc
- d) Leta 1809 zaradi umika iz bitke Austerlitzu

41. Ilirske province so bile na področju današnje Republike Slovenije, Avstrije Hrvaške in BIH ustanovljene:

- a) 1807;
- b) 1809;
- c) 1806;
- d) 1808.

42. Kaj izmed naštetega ne spada med reforme, ki jih je v Slovanski prostor prinesel Napoleon Bonaparte?

- a) Ukinitve večine cerkvenih praznikov
- b) Obvezna civilna poroka
- c) Glavno mesto postane Ljubljana
- d) Odprava fevdalizma

43. Ilirske province so bile ukinjene leta:

- a) 1814;
- b) 1816;
- c) 1813;
- d) 1815.

44. Kako se je imenoval upravna tvorba, ki je bila ustanovljena po Ilirskih provincah na območju ilirskih provinc:

- a) Dežela kranjska;
- b) Kraljevina kranjska;
- c) Kraljevina ilirija;
- d) Dežela ilirija.

45. Katerega leta je v Ljubljani potekal kongres Svete Alianse?

- a) 1818
- b) 1819
- c) 1817
- d) 1821

46. Kaj od naštetega ni bilo ukinjeno ob ponovnem prevzemu oblasti s strani Avstrije ob propadu Ilirskih provinc?

- a) Prepoved cehov in patrimonialnega sodstva
- b) Prepoved civilne poroke
- c) Šole pod nadzorom cerkve
- d) Licej v Ljubljani

47. Kaj je abecedna vojna?

- a) Pred intelektualnim sporom je prevladovala gajica, med sporom sta tekmovali dajničica in metelčica, prevladala je bohoričica
- b) Pred intelektualnim sporom je prevladovala bohoričica, med sporom sta tekmovali gajica in dajničica, na koncu je prevladala metelčica
- c) Pred intelektualnim sporom je prevladovala metelčica, med sporom sta tekmovali bohoričica in gajica, prevladala je dajničica
- d) Pred intelektualnim sporom je prevladovala bohoričica, med sporom sta tekmovali dajničica in metelčica, prevladala je gajica

48. Avtor črkarske pravde je:

- a) Peter Dajnko
- b) Jernej Kopitar
- c) France Prešeren
- d) Matija Čop

49. Kateri narodnobuditeljski krogi so na slovenskem obstajali v predmarčni dobi?

- a) Prešernov krog, čopov krog in ilirski krog
- b) Ilirsko gibanje, Čop-Prešernov krog, Bleiweisov krog, Zoisov krog
- c) Čop-Prešernov krog in Bleiweisov krog
- d) Ilirsko gibanje, Čop-Prešernov krog, Bleiweisov krog.

50. Kateri rokopis so pomagale utrditi Kmetijske in rokodelske novice?

- a) Metelčico
- b) Gajico
- c) Bohoričico
- d) Dajnčico.

51. Kateri izmed naštetih intelektualcev ni bil vidni član ilirskega gibanja?

- a) Fran Miklošič
- b) Stanko Vraz
- c) Miha Kastelic
- d) Matija Majer Ziljski

52. Kaj o Kmetijskih in rokodelskih novicah ne drži?

- a) Obravnavale so izvor Slovencev in Slovenstva
- b) Bile so eden izmed časopisov v slovenskem jeziku
- c) Širile so uporabo besed Slovenija in Slovenci
- d) Širile so uporabo slovenskega jezika in nove pisave

53. Kdaj je živel France Prešeren?

- a) 3.11.1800-8.2.1848
- b) 3.12.1800-8.2.1848
- c) 3.12.1800-8.2.1849
- d) 3.11.1800-8.2.1849

54. Beseda "Slovenija" je bila prvič javno zapisana:

- a) S strani Franceta Prešerna v Poezijah;
- b) S strani Jovana Vesela v pesmi, ki je izšla kot priloga Novic;
- c) S strani Janeza Bleiweisa v prilogi Kmetijskim in rokodelskim novicam 1844;
- d) S strani Valentina Vodnika v pesmi Ilirija zveličana, 1816.

55. Beseda "Slovenija" je bila (po odkritih virih) prvič zapisana:

- a) S strani Valentina Vodnika v pismu Nepomuku Primcu;
- b) S strani Matije Čopa v pismu Prešernu;
- c) S strani Janeza Nepomuka Primca v pismu Vodniku;
- d) S strani Janeza Vajkada Valvazorja.

56. Koliko kitic ima Zdravljica?

- a) 6
- b) 7
- c) 8
- d) 9

57. Katerega leta je izšla Zdravljica?

- a) 1844
- b) 1845
- c) 1847
- d) 1843

58. V kateri pisavi je izšla Zdravljica?

- a) Gajica
- b) Metelčica
- c) Dajnčica
- d) Bohoričica

59. Kaj Slovenci praznujemo na dan Prešernovega rojstva?

- a) Slovenci ne praznujemo
- b) Ta veseli dan kulture
- c) Prešernov dan, kulturni praznik
- d) Dan narodnega prebujenja

60. Za kaj od naštetega si je prizadeval Čop-Prešernov krog?

- a) Da bi se v ljudskem jeziku pisale sekralne in poučne knjige
- b) Pregon tujega kapitala iz Krajnske
- c) Za metelčico
- d) Za enakopravnost med narodi

61. Po kom je Ljudevit Gaj prevzel črkopis, ki je postal znan kot Gajica?

- a) Po Matiji Majerju Ziljskem
- b) Po srbu Stipu Roki
- c) Po Čehu Janu Kollarju
- d) Po tržačanu Petru Bounomu

1.C	31.D
2.B	32.A
3.A	33.D
4.C	34.C
5.B	35.B
6.D	36.D
7.B	37. B
8.C	38. B
9.B	39.D
10.B	40.C
11.C	41.B
12.A	42.D
13.D	43.C
14.B	44.C
15.A	45.D
16.A	46.D
17.B	47.D
18.B	48.B
19.B	49.B
20.B	50.B
21.A	51.C
22.C	52.A
23.C	53.C
24.C	54.D
25.A	55.C
26.C	56.C
27.D	57.A
28.B	58.D
29.D	59.B
30.B	60.D
	61. C

